

Lila - Marilynne Robinson

Ens han explicat moltes vegades el que va ser la Depressió nord-americana: famílies senceres voltant pels camps, dormint en qualsevol racó, passant gana i vergonya. A *Lila*, Marilynne Robinson (Idaho, 1943) narra la vida d'una nena que era maltractada per la família fins que una ànima bondadosa se la va endur, i que va viure tota la vida a la intempèrie, sentint-se estimada i passant-les magres. El mèrit de l'autora és transmetre'ns aquell patiment i aquella dignitat.

Gran part de l'encert de Marilynne Robinson és haver triat un narrador extern que aconsegueix ficar-nos dins el cap de Lila i posar en comú aquella innocència, aquella determinació, aquella bondat que s'ignora a ella mateixa (i aquí és inevitable recordar aquell narrador meravellosament no fiable que es deia Huckleberry Finn), aquell codi de ferro: "Tolerar tot el que podien però sense superar mai ni d'un bri aquell límit, no mostrar mai cap senyal de necessitat ni de recança, i que els petits demostrassin sempre respecte pels grans davant dels desconeguts".

Una de les proves que demostren que estem llegint una bona novel·la és que ens creiem el que d'entrada semblaria impossible: que Lila acabi feliçment casada amb un ancià reverend que va perdre la família anys enrere. Els seus diàlegs –sobretot els de tempteig, però també els de consolidació– són comparables als que Jane Austen va idear per a Lizzie Bennet i Fitzwilliam Darcy, un miracle literari que no només ens fa recuperar la fe en la comunió de les ànimes (passeu-me el mot), sinó en la possibilitat de mostrar escenes sentimentals amb paraules senzilles sense caure en cursileries. El llibre està tan ben escrit que també ens creiem que Lila s'emociona llegint el llibre d'Ezequiel. En aquest punt val la pena recordar que la crítica ha qualificat la novel·la amb dos adjectius que no solen anar junts: intel·ligent i delicada.

Marilynne Robinson sap desendreçar *Lila* perquè tinguem la sensació que seguim els vaivens mentals de la protagonista, que des d'un racó de Iowa viu i recorda sense gaires distincions, com gairebé tothom. Però tot aquest esforç hauria estat en va si el llibre no hagués estat traduït amb delicadesa i intel·ligència per Esther Tallada, que aconsegueix un text d'arribada que no ha d'envejar la prosa dels millors narradors catalans d'avui dia.